

Rodna Gruda

DELO UČITELJEV DOPOLNILNEGA POUKA SLOVENŠČINE V TUJINI JE USTVARJALNO IN POVEZOVALNO

THE WORK OF SUPPLEMENTARY SLOVENIAN LANGUAGE TEACHERS ABROAD INVOLVES A LOT OF CREATIVITY AND INTERACTION

Objavljeno dne/Published on: 20.04.2016
Avtor članka/Article Author: Edita Žugelj

Učitelji dopolnilnega pouka slovenščine v tujini imajo v slovenskih skupnostih po svetu zelo pomembno poslanstvo, saj skrbijo za ohranjanje slovenskega jezika in kulture ter s tem tudi naše istovetnosti. Njihova vloga pa je tudi v povezovanju in združevanju članov skupnosti, saj vse leto pripravljajo različne dogodke in prireditve, na katerih se ti spoznavajo in izmenjujejo izkušnje. Skrb za Slovence po svetu je ena prednostnih nalog Vlade Republike Slovenije, v okviru katere ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport skrbi za ohranjanje slovenščine pri Slovencih in njihovih potomcih v tujini. Dopolnilni pouk slovenščine v evropskih državah poteka že več kot pet desetletij. V šolskem letu 2015/16 se ga udeležujejo otroci in odrasli v Avstriji, Belgiji, Bosni in Hercegovini, Češki republiki, Franciji, na Hrvaškem, v Liechtensteinu, Luksemburgu, Makedoniji, Nemčiji, na Nizozemskem, v Srbiji, Švici ter Veliki Britaniji. Dejavnost je za udeležence prostovoljna in poteka enkrat tedensko v popoldanskem času.

Teachers of supplementary Slovenian classes working abroad have a very important mission in Slovenian communities around the world. They are responsible for the preservation of the Slovenian language and culture and hence our identity. They also play a major role in connecting and uniting the members of the community, organizing different events that enable people to get to know one another and exchange experience. Caring for Slovenians living abroad is one of the top priorities of the Slovenian Government. The Ministry for Education, Science and Sports is responsible for preserving the Slovenian language among Slovenians and their descendants abroad. Across Europe, supplementary Slovenian language classes have been organized for more than five decades. In the academic year 2015/2016, these classes have been attended by children and adults in Austria, Belgium, Bosnia and Herzegovina, the Czech Republic, France, Croatia, Lichtenstein, Luxembourg, Macedonia, Germany, the Netherlands, Serbia, Switzerland and Great Britain. The classes are free and are held once a week in the afternoon hours.

Cilj dopolnilnega pouka slovenščine v tujini je ohranjanje in razvijanje slovenščine pri Slovencih po svetu, krepitev njihove slovenske identitete, pripadnost slovenskemu narodu in stikov z matično domovino. Pouk lahko obiskujejo Slovenci ali njihovi potomci, namenjen je otrokom od starosti štirih let, mladostnikom in odraslim. Za razvijanje in ohranjanje slovenščine ter spoznavanje kulturne dediščine in naravnih danosti Slovenije so izrednega pomena tudi dejavnosti, ki jih učitelji izvajajo ob pouku: povezovanje s šolami in vrstniki v Sloveniji, ekskurzije in udeležba na poletnih šolah in šolah v naravi v domovini, začasno vključevanje k pouku v Sloveniji, ko so v tujini počitnice, sodelovanje pri gibanju Bralna značka Slovenije. Poučujejo predvsem učitelji, napoteni v tujino iz Slovenije, nekaj pa je učiteljev, ki že tudi sicer živijo med Slovenci v tujini.

Dobrodošel vsakoletni seminar

Za učitelje dopolnilnega pouka slovenščine v tujini Zavod RS za šolstvo in ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport vsako leto organizirata seminar. Kot je povedala Eva Jurman z Zavoda za šolstvo, pri pripravi programa upoštevajo konkretne potrebe učiteljev v posameznih državah: »Udeleženci pouka so namreč jezikovno in starostno heterogeni, med njimi so tako začetniki, nadaljevalci pa tudi izpopolnjevalci, ki želijo svoje znanje jezika utrditi. Letošnjega seminarja se je udeležilo 29 učiteljev, ki poučujejo slovenščino v 14 evropskih državah. Seznanili smo jih s kakovostnimi knjižnimi novostmi in spodbudami za branje, predstavili primere za razvijanje sporazumevalnih in drugih jezikovnih spretnosti ter prikazali, kako lahko v pouk jezika in kulture v tujini vključimo vsebine, povezane s slovenskim ljudskim izročilom. Učitelji so prejeli tudi gradiva za učenje slovenščine kot drugega in tujega jezika, nekaj otroških in mladinskih revij ter leposlovnih del. Poleg tega so si izmenjali ideje in izkušnje iz prakse ter se udeležili različnih dogodkov v sklopu Kulturnega bazarja v Cankarjevem domu v Ljubljani.«

Med obiskom seminarja v Ljubljani mi je nekaj učiteljev prijazno zaupalo, kako poteka poučevanje in življenje v slovenskih skupnostih na tujem.

Vida Srdoč je učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine na Reki in v Pulju. Na Hrvaškem živi že od leta 1981, je prevajalka in sodna tolmačka za slovenski jezik. Kot učiteljica v OŠ Pećine na Reki je pred leti orala ledino, ko je uvajala pouk slovenščine kot izbirnega jezika v hrvaški šoli. Pri tem je bila zelo uspešna, saj je več kot tretjina učencev na šoli hodila k pouku slovenščine. Danes ima kot učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine na Reki dve skupini odraslih začetnikov, predvsem takih, ki se želijo vpisati na katero od slovenskih fakultet. V Pulju pa poučuje tri skupine: osnovnošolske otroke od tretjega do šestega razreda, odrasle začetnike in odrasle nadaljevalce. Otroci imajo vsi slovenske korenine, tudi večina odraslih, nekateri pa so drugače povezani s Slovenijo (med slušatelji sta tudi dva planinca). Otroke na učenje slovenščine napotijo starši ali stari starši. Sodelujejo z OŠ Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice, kjer so bili pred kratkim na obisku in so jih zelo lepo sprejeli. Kot pravi Vida Srdoč, so tudi seminarji za učitelje zelo koristni: »Predvsem smo tako seznanjeni z novostmi, letos sem zelo navdušena, ker smo dobili učbenike za starostne skupine, za katere jih prej nismo imeli in smo morali sami izdelovati učna gradiva. V tujini to ni lahko, saj imamo v istih skupinah učence različnih starosti in ravni znanja.«

Magdalena Novak je profesorica slovenščine, magistrica in že deveto leto poučuje slovenščino v Berlinu. S tem namenom je tja tudi odšla, saj je bil zanjo to nov strokovni izziv. Delo jo zelo navdihuje in veseli, je ustvarjalno, zato ji ni nikoli dolgčas. Dopolnilnega pouka slovenščine se v nemški prestolnici vsako leto udeležuje od 65 do 70 slušateljev, otrok in odraslih. Tako ima Magdalena predšolsko skupino, tri šolske skupine, ki so zelo heterogene, tako po starosti kot jezikovnem znanju, mladinsko skupino, v kateri so govorci in negovorci, ter skupino odraslih. Sodelujejo z Bralno značko Slovenije, ki jih obilno podpira s knjižnim gradivom, v svojo sredo vabijo tudi slovenske literarne in druge ustvarjalce (decembra lani jih je navdušila Anja Štefan). Kot pravi, ima srečo, da je v mestu veliko Slovencev, ki se pogosto srečujejo, zato pripravlja tudi dogodke za širšo slovensko skupnost. Dvakrat na leto organizira piknik, s Slovensko katoliško misijo sodeluje pri miklavževanju in materinskem dnevu, z Veleposlaništvom RS v Berlinu pa sodeluje pri pripravi različnih dogodkov za otroke in njihove starše. Tako so na predvečer gregorjevega na pobudo tamkajšnjega župnika Izidorja Pečovnika skupaj z veleposlaništvom že drugič organizirali izdelavo in spuščanje gregorčkov po vodi.

Vsi ti dogodki so priložnost, da se slovenske družine srečujejo in izmenjujejo izkušnje, saj imajo v tem okolju podobne izzive. »Največkrat je učitelj nevtralna oseba ali institucija, ki združuje različne ljudi z istim ciljem: da se otroci učijo slovensko in spoznavajo slovensko kulturo,« pravi Magdalena Novak. »Slovenecem v tujini je skupno dejstvo, da so njihovi otroci neizmerno čustveno navezani na Slovenijo, na vse, kar je slovenskega. Tudi začetniki imajo tako močan čustveni naboj, da je zato poučevanje dosti lažje.« Kot je še povedala Magdalena Novak, na seminarje za učitelje prihaja vsako leto. Pohvalila je izbiro predavateljev, delavnic in bogatih gradiv ter dejstvo, da se Zavod za šolstvo in MIZŠ odzivata tudi na želje učiteljev.

Miha Piljušić je po rodu iz Maribora, tam je končal osnovno šolo, potem pa živel v Srbiji, Veliki Britaniji, ZDA, na Novi Zelandiji in v Avstraliji. Študiral je vsepovsod, magistrski študij pa končal v Ljubljani. Bližnjih sorodnikov v Sloveniji nima več, drugi so raztreseni po svetu. Miha je ustanovitelj in predsednik Zveze slovenskih

kulturnih skupnosti Srbije ter predsednik Slovenske kulturne skupnosti Timoške krajine "Ivan Cankar", slovenščino poučuje v Zaječarju, Boru in Leskovcu. V vsakem mestu uči približno 15 učencev. Kot je povedal, je Zveza, ki ima sedež v Zaječarju, žal ostala brez prostorov, ki so jih imeli v ugodnem najemu, saj so iz Slovenije dobili premalo denarja. Zato ima povsod zgolj po eno skupino učencev, ki se stiskajo v premajhnih prostorih, poučevanje pa je omejeno zgolj na dve uri na teden. Miha se seminarja za učitelje dopolnilnega pouka slovenščine z veseljem udeleži vsako leto, pravi pa, da na njem pogreša malo več pravopisa in slovnice.

Barbara Hanuš je doma iz Ljubljane, četrto šolsko leto poučuje slovenščino kot dopolnilni pouk v Banja Luki, Prijedoru, Slatini in Tesliću v Bosni in Hercegovini. Kot pravi, je v tem okolju zelo veliko zanimanje za učenje slovenščine, zato ima velike skupine učencev, vseh skupaj pa je 130. Na to območje so se namreč pred skoraj sto leti preselili Kraševci in Primorci, ki so se umikali pred italijanskim fašizmom. Poročali so se z lokalnim prebivalstvom in doma ne govorijo več slovensko, vidijo pa v srednješolskem izobraževanju in študiju v Sloveniji veliko priložnost za svoje potomce. »Zato je motivacija za učenje slovenščine zelo velika,« pravi Barbara Hanuš, »ne samo med tistimi, ki so po rodu Slovenci, tudi številni drugi imajo v Sloveniji sorodnike in sem pogosto prihajajo. Pa otroci, ki živijo pri starih starših in imajo starše v Sloveniji, se pripravljajo na šolanje v slovenskih šolah. Zanimanje za učenje slovenščine je veliko tudi med odraslimi in vanj vložijo veliko truda.« Po pouku imajo izredno veliko dejavnosti, od predstavitve v narodni knjižnici ob evropskem dnevu jezikov pa na posebnem večeru narodnih manjšin z območja do kviza, ki ga zanje, podobno kot v Sloveniji, pripravi Pavle Ravnohrib in Darko Hedrih, noveletne prireditve z dedkom Mrazom, kulturnega praznika, gregorjevega, ekskurzij itn. Ob zaključku šolskega leta vedno povabijo tudi pisatelja, saj so otroci in odrasli zelo pridni bralci, berejo tudi za Bralno značko. »V Banja Luki imajo zelo močno društvo Slovencev Triglav, v katerem je več kot tisoč članov. Moje delo učiteljice podpirajo, med njimi se zelo dobro počutim,« dodaja Barbara. »Pripravljajo tudi številne prireditve, med katerimi je najbolj znan Slovenski dan v Slatini ob rojstnem dnevu države, ki bo letos zaradi praznovanja 25-letnice še posebej slovesen. Slovenci so znani tudi po martinovanju, njihovi predniki so namreč na to območje prinesli trte in začeli z vinogradništvom.«

Vida Srdoč

Magdalena Novak

Barbara Hanuš

Miha Piljušić